

Príloha č. 3

Informácia o Správe o stave používania jazykov národnostných menšín na území Slovenskej republiky za obdobie rokov 2017 - 2018

Správa, ktorú vypracoval úrad vlády v spolupráci s Úradom splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre národnostné menšiny, poskytuje aktuálne informácie o používaní jazykov národnostných menšín za obdobie rokov 2017 – 2018. Správa, nadväzujúc na predchádzajúce správy, mapuje vnútroštátny legislatívny rámec používania jazykov národnostných menšín v Slovenskej republike, sumarizuje proces a výsledky implementácie medzinárodnoprávného rámca používania menšinových jazykov, ako aj aktuálny vývoj v oblasti inštitucionálneho zabezpečenia používania jazykov národnostných menšín v SR.

Podstatnú časť správy tvorí informácia o stave plnenia povinností vyplývajúcich zo zákona č. 184/1999 Z. z. v oblasti používania jazykov národnostných menšín orgánmi miestnej štátnej správy, orgánmi územnej samosprávy a právnickými osobami zriadenými orgánmi územnej samosprávy v obciach vymedzených zákonom č. 184/1999 Z. z. Informácie poskytli povinné subjekty v zmysle § 7a ods. 3 predmetného zákona, podľa ktorého je úrad vlády oprávnený žiadať od orgánov verejnej správy informácie a písomné podklady o používaní jazykov národnostných menšín v oblasti ich pôsobnosti.

Ambíciou štvrtej správy je poskytnúť štruktúrovaný a komplexný obraz aktuálneho stavu používania jazykov národnostných menšín v SR. S týmto cieľom uskutočnil úrad vlády prostredníctvom úradu splnomocnenca rozsiahly dotazníkový prieskum. Jeho zámerom bol zber údajov týkajúcich sa relevantných oblastí používania jazykov národnostných menšín v zmysle zákona č. 184/1999 Z. z. za obdobie rokov 2017 – 2018 (do 1. júla 2018).

Rozsah dotazníkového prieskumu bol v porovnaní s prieskumami uskutočnenými v roku 2014 a 2016 pri príprave predošlých správ optimalizovaný. Vychádzajúc zo skúsenosti z realizácie predchádzajúcich prieskumov bol tam, kde to bolo možné, mierne redukovaný, a to aj s ohľadom na zníženie administratívnej záťaže pre povinné subjekty. Zároveň boli špecifikované ďalšie povinné subjekty, ako aj niektoré ďalšie oblasti mapovaných povinností už sledovaných subjektov. Základným kritériom pri tvorbe dotazníka bolo zachovanie čo najväčšej miery porovnateľnosti údajov, čo umožňuje posúdenie vývojových trendov v tejto oblasti.

Zber dát sa uskutočnil v priebehu augusta až októbra 2018. Celkovo bolo oslovených 773 respondentov (638 obcí; 6 samosprávnych krajov, 89 orgánov štátnej správy, 27 okresných riaditeľstiev Policajného zboru, 6 okresných riaditeľstiev Hasičského a záchranného zboru, 6 organizačných zložiek Ozbrojených síl SR – vojenských jednotiek a 1 organizačná zložka Zboru väzenskej a justičnej stráže – Ústav na výkon trestu odňatia slobody). Z celkového počtu respondentov zaslalo odpovede 760 respondentov, čo predstavuje **98 %-nú celkovú návratnosť**.

V rámci dotazníkového prieskumu boli 7. augusta 2018 oslovené všetky obce, ktoré sú uvedené v zozname obcí ustanovenom v prílohe Nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 221/1999 Z. z., ktorým sa vydáva zoznam obcí, v ktorých občania Slovenskej republiky patriaci k národnostnej menšine tvoria najmenej 20 % obyvateľstva v znení neskorších predpisov. Celkovo ide o 638 obcí, z toho 507 obcí s obyvateľstvom patriacim k maďarskej, 56 k rusínskej, 50 k rómskej, 6 k ukrajinskej, 1 k nemeckej národnostnej menšine, ako aj o 18 obcí s obyvateľstvom patriacim k dvom národnostným menšinám (k rusínskej a k ukrajinskej 11, k maďarskej a k rómskej 5, k ukrajinskej a k rómskej 1 a k rusínskej a k rómskej 1). V záujme zabezpečenia čo najvyššej návratnosti dotazníkov boli obce opakovane vyzývané na zaslanie vyplneného dotazníka, čím sa dosiahla z doposiaľ realizovaných prieskumov najvyššia – až **98 %-ná** návratnosť.

Dotazník sa zameriaval na zistenie údajov v 6 tematických okruhoch týkajúcich sa používania jazykov národnostných menšín v pôsobnosti orgánov územnej samosprávy tak, ako vyplývajú zo zákona č. 184/1999 Z. z. Obciam bolo položených spolu 71 otázok v 6 okruhoch: označenia v jazyku menšiny, úradný styk, dvojazyčné dokumenty, rokovanie orgánov územnej samosprávy, informovanie verejnosti a záverečné otázky.

Prieskum po druhýkrát zahŕňa aj oblasť používania jazykov národnostných menšín právnickými osobami zriadenými orgánmi územnej samosprávy (obcami a samosprávnymi krajmi). Vzhľadom na to, že neexistuje zoznam takýchto právnických osôb, úrad splnomocnenca oslovil v rámci prípravy dotazníkového prieskumu všetky dotknuté obce a 6 samosprávnych krajov (Bratislavský, Trnavský, Nitriansky, Banskobystrický, Košický a Prešovský), na území ktorých sa takéto obce nachádzajú a požiadal ich o spoluprácu pri zbere údajov týkajúcich sa týchto subjektov. V predmetnej oblasti boli spracované údaje za 65 právnických osôb zriadených orgánmi územnej samosprávy (55 právnických osôb zriadených obcami a 10 právnických osôb zriadených samosprávnymi krajmi). Právnickým osobám bolo položených spolu 55 otázok v 6 sledovaných okruhoch.

Prostredníctvom prieskumu bola s cieľom poskytnúť komplexný obraz o používaní jazykov národnostných menšín zmapovaná aj oblasť používania jazykov národnostných menšín orgánmi štátnej správy. Celkovo bolo oslovených 89 subjektov štátnej správy, ako aj ich organizačných zložiek (pobočiek, kontaktných miest, pracovísk alebo staníc), z toho 85 orgánov štátnej správy v obciach s maďarskou národnostnou menšinou a 4 orgány štátnej správy v obciach s rusínskou národnostnou menšinou. Menovite bolo oslovených 14 okresných úradov, 27 úradov práce, sociálnych vecí a rodiny, 16 daňových úradov, 13 colných úradov, 8 regionálnych veterinárnych a potravinových správ, 6 regionálnych úradov verejného zdravotníctva a 5 štátnych archívov. Orgánom štátnej správy bolo položených celkovo 52 otázok v 6 okruhoch. Colným úradom bolo položených celkovo 54 otázok. Odpoveď zaslalo všetkých 89 subjektov, čím bola dosiahnutá **100 %-ná** návratnosť dotazníkov. Prieskum sa zameriaval aj na používanie jazykov národnostných menšín príslušníkmi Policajného zboru a príslušníkmi Hasičského a záchranného zboru. Celkovo 6 oslovených okresných riaditeľstiev Hasičského a záchranného zboru zaslalo vyplnený dotazník. V rámci prieskumu sa po prvýkrát skúmala aj oblasť používania jazykov

národnostných menšín príslušníkmi ozbrojených síl SR a príslušníkmi Zboru väzenskej a justičnej stráže. Celkovo bolo oslovených 6 vojenských jednotiek OS SR a jeden Ústav na výkon trestu odňatia slobody zaslali vyplnený dotazník.

Dôvodom takto široko koncipovanej správy je potreba komplexnej analýzy aktuálneho stavu tak, aby boli, v súlade s prioritou vlády SR, na národnostne zmiešanom území vytvorené podmienky na zosúladenie praxe so zákonom č. 184/1999 Z. z. V tomto duchu správa poskytuje nielen prezentáciu komplexných údajov o stave používania jazykov národnostných menšín v SR, ale vychádzajúc z analýzy týchto údajov aj identifikáciu tých oblastí, v ktorých sa vyskytujú nedostatky v aplikačnej praxi. To je základným predpokladom ďalšieho pozitívneho vývoja v tejto oblasti.